

ҚАЗІРГІ ҰСТАЗ КЕЛБЕТІ

Ақбөбек Болатқызы

Мәртебелі және абыройлы, қазіргі заманға сай жаңашыл ұстаз – қоғам айнасы. Шығыстың ұлы ойшылы Әбу Насыр әл-Фараби: «Ұстаз тумысынан өзіне айтылғанның бәрін жетік түсінген, көрген, естіген, және аңғарған нәрселерінің бәрін жадында сақтайтын, ешбірін ұмытпайтын, алғыр да зерек ақыл иесі, өте шешен, өнер-білімге құштар, жаны таза және әділ, жұртқа үлгі көрсететін, қорқу мен жасқануды білмейтін ержүрек болуы керек» - деген екен. Тізбектелген бұл қасиеттер ұстаз мамандығының бейнесін айқара ашқандай. Аталмыш мамандықтың біз үшін де, қоғам үшін де маңызы зор. Заман өзгерген сайын, қоғам дамыған сайын соған сай технологиялар да өркендей берері сөзсіз. Осыған байланысты біраз мамандықтың өз маңызын жойып, тарих қойнауына кеткені немесе сан қилы мамандық пен түрлі кәсіптің өзара кірігіп, жаңа тың сапаға ие болып жатқаны да аян. Осы ретте педагог мамандығы қашан да өз маңызын жоймай, керісінше адам мен қоғам тұрғанда әрқашан ең қажетті мамандықтың бірі әрі бірегейі болып қала беретіні ақиқат. Себебі, ешкім білім саласын айналып өте алмайды.

Ұстаздың міндеті - ол кез-келген білім алушымен тіл табысу және онымен бірге жаңа нәрсені үйрету мүмкіндігіне ие болу үшін педагогикалық тәртіпке ие болуға тиіс. Үркіту арқылы емес, шын мәнінде ыңғайлы жолдармен. Мұғалім өзін жоғары ұстамауы тиіс. Ол, кез келген оқушы сияқты, кейбір сәттердің қателіктері мен түсініспеушіліктері үшін кешірім сұрайтын адам ғана.

Қазіргі заманғы мұғалім қандай болуы керек: ол білім алушыларды үйрете білуі, пәнге деген қызығушылығын арттыра білуі керек, балалар білім алу үшін сабаққа келуге ынтасы артады.

Кез келген ғылым бір орында тұрмайды, сол секілді «қазіргі мұғалім» әр жылы жаңалықтар ашып, жұмыстанып отыруы керек. Шын мәнінде мықты ұстаз болу үшін өз мамандығыңызды сүйе білу керек, университет қабырғасындағы кейбір кітаптарды оқып қана қоймай, оларды өзгеріссіз балаларға тарату үшін жаңа әдістер керек. Оқытушы өз пәні бойынша эрудит болуы міндетті, ал мәлімет толық, қызықты әрі әдемі ұсынылып қана қоймай, өзекті болуы тиіс.

Жаңашыл ұстаз дегеніміз кім? Оқыту әдістерін үнемі жаңартып отыратын, ең немқұрайлы оқушыларды қызықтыра алатын жаңа және ең тиімді әдістерді іздеп, үнемі жаңалық ашып жүретін жан.

Жақсы ұстаз болу үшін көптеген талаптар керек. Бәрі бірден болмайды, бірақ белгіленген тәртіппен жүйеге келген әрбір адам үлкен ыждахаттылықпен мұғалім болуды үйрене алады. Қазақ халқы үшін ұстаздықтың орны ерекше, келешегі үлкен екендігі де сондықтан. Мәселен, ертеректе ауылдың ақсақалдарына, жасы үлкен кісілерге сәлемдескен жас буынның «молда бол, балам» деген баталы сөзді жиі алатыны көркем әдебиеттен белгілі. Сол заманда ауыл молдаларының балаларды жинап алып, әріп үйретіп, ұстаздық еткенін ескерсек, бұл батаның астарында балалардың болашақта малшы не егінші емес, көзі ашық, көкірегі ояу, болашағы кемел, келер ұрпаққа берері мол ұстаз болуын қалаған үлкен тілек жатыр. Тіпті әлемнің екінші ұстазы атанған Әбу насыр әл-Фараби де Түркістан өңірінің топырағында өсіп өнген. XIX ғасырда білім мен ғылымның шамшырағы болған, даналықтың бойтұмары Абай Құнанбайұлын қазақ елінің ұлы ұстазы десек те болады. Ұлы, дархан даладан осындай қайталанбас мыңдаған ұстаздар шыққан. Осы ғұламалардың өсиеті, бүгінгі рухани жаңғыруымыз негізінде, жаңа заманға сай жаңашыл, бәсекеге қабілетті педагогтарды білім сахнасына шығару мақсатында Президентіміз Қасым Жомарт Тоқаевтың қолдауымен түрлі игі бастамалар қолға алынуда. Солардың бірегейі - алдыңғы жылдың 26 желтоқсанында Парламент қабылдаған «Педагог мәртебесі туралы» Заңы. Аса көп талқылануды қажет еткен, төрт бағытты қамтитын бұл заңның негізгі мақсаты ұлағатты ұстаздар қауымының құқықтарын кеңейту, өзіне тән емес жұмыстардан босатып, жүктемесін азайту еді.

«Үкіметке білім саласына білікті мамандарды тарту үшін жалақыны төрт жыл ішінде екі есеге көбейтуді тапсырамын» - деген Президент Қасым Жомарт Тоқаевтың сөзі еліміздегі барша ұстаздардың құлағына майдай жаққаны ақиқат. Десе де, Президенттің «білікті мамандар» деген сөзіне баса назар аударған жөн. Осы тұрғыда «Білікті маман қандай болу керек?», «Білім сапасын көтерудің негізгі тетігі неде?» деген сұрақтардың тууы заңды. Оқытатын оқушыға деген шынайы сүйіспеншіліктің болуы, әрбір сабаққа қатысты мәліметті аса зор ықыласпен түсіндіре алуы, білім беру жүйесінің сапалылығы, жоғары дәрежедегі теориялық білімінің болуы, ізденгіштігі, күзиретті, толерантты тұлға қалыптастыруға деген креативті ойлары, кәсіби шеберлігі мен шығармашылық қызметі бұл сұраққа жауап бола алады. Сонымен қатар, егер мұғалім халықаралық олимпиада, түрлі байқаулар жеңімпазын әзірлесе, үш еңбекақы мөлшерінде сыйақы алады. Сондай-ақ, «магистр» деңгейіндегі мұғалімдердің жалақысына үстеме қосылады. Осы ретте еңбек демалысы, жүктемесі,

медициналық сақтандыру қатаң түрде ескерілетіні де айтылды. Көңіл қуантарлығы, ұстаз денсаулығы ақшаға сатып алынбайтын, әрбір шәкірт үшін маңызды фактор ретінде бағаланғандығы. Заңға сәйкес, енді мұғалімдер сақтандыру жүйесімен жылына бір рет толық медициналық тексеруден өтіп, жеңілдікпен емделу мүмкіндігіне ие болады.

Бұл аталған түрлі игі бастамалардың басты мақсаты ұстаз атаулының қоғамдағы беделін көтеріп, білім культін одан ары жетілдіру болып табылады. Дегенмен, педагогтар тарапына беріліп жатқан үлкен мүмкіндіктердің де өз қайтарымы болуы шарт. Сол үшін білім беруде қалыптасқан дәстүрлі формадан тыс жаңашылдыққа бас бұруымыз қажет деп санаймын. ХХІ ғасыр ғылым мен білімнің қарыштап дамыған ғасыры деп аталатыны мәлім. Сондықтан біз ұстаздар, шәкірттерге ғылым негіздерінен мәліметтер беріп қана қоймай, оларды дүниежүзілік білім, ақпараттармен суарып отыруға тиіспіз. Бұл істе нәтижеге қол жеткізу үшін, әрбір ұстаз қоғамда болып жатқан тез өзгеріп тұратын әлеуметтік-эканомикалық, педагогикалық өзгерістерге төселгіш, жаңаша ойлау жүйесін меңгерген, жан-жақты білімді, тұтас дүниетаным бар рухани бай адам болуы қажет. Өз пәнінің шеңберінде қалып қойған мұғалім балаға білім беруде, тәрбиелеуде биік мақсаттарға жете алмайтыны анық. Еліміздің ертегі жас ұрпақтың қолында екендігін ескерсек, ал оларды терең білімді, жан-жақты дамыған, интеллектуалдық деңгейі жоғары етіп қалыптастырудың бірден-бір жолы – оқушыларға білім берудің тиімді әдістері мен тәсілдерін іздестіру, шығармашылығын дамыту. Бұл да шебер, білікті мұғалімнің еншісіндегі дүние. Әлемнің бірнеше елінен сынақтан өткізілген жаңаша оқытудағы модульдік, дамыта оқыту, деңгейлі саралап оқыту, сын тұрғысынан ойлау секілді технологияларды мұғалім өз ізденісі арқылы оқушының қабілетіне, деңгейіне сай іріктеп қолдануы тиіс. Сонымен қатар, әрбір жаңашылдыққа ұмтылған ұстаз кәсіби шеберлігін жетілдіруде өзінің стратегиясын құра білуі қажет.

Ендеше, ұстаздар қауымы мемлекет тарапынан беріліп жатқан мүмкіндіктерді ұтымды пайдаланып, қарастырылған жеңілдіктерді ескеріп, өз пәнін жете меңгерген, жаңашылдыққа жаны құмар кәсіби, білікті мамандар шоғыры білім сахнасында дендейді деп сенеміз. Білім сапасы қашан да, ұстаз қызметінің сапасына тығыз байланысты.

УЧИТЕЛЬ-НОВАТОР

Благородный и достойный, современный педагог-новатор-зеркало общества. Великий мыслитель Востока Абу Насыр аль-Фараби: "учитель по

рождению прекрасно понимал все, что ему говорили, видел, слышал, и хранил в памяти все, что ему говорили, ни о чем не забывал, был проникательным и умным человеком, очень красноречивым, страстным в искусстве, чистым и справедливым, примером для подражания людям, не знающим страха и страха должно быть". Эти качества раскрывают образ профессии учителя. Данная профессия имеет большое значение как для нас, так и для общества. По мере того, как меняются времена, развивается общество, процветают и соответствующие технологии. В связи с этим видно, что какая-то профессия разрушила свое значение и ушла в глубины истории, или что многие профессии и разные профессии переплетаются и приобретают новое качество. При этом профессия педагога всегда остается одной из самых востребованных профессий и уникальной, не разрушая при этом своего значения, а, наоборот, при жизни человека и общества.

Задача учителя состоит в том, чтобы он имел педагогическую дисциплину, чтобы иметь возможность ладить с любым обучающимся и вместе с ним учить чему-то новому. Не с ужасом, а по-настоящему удобными способами. Учитель не должен вести себя высоко. Он, как и любой ученик, только тот, кто извиняется за ошибки и недоразумения некоторых моментов.

Каким должен быть современный учитель: он должен уметь обучать обучающихся, повышать интерес к предмету, у детей повышается мотивация приходить на занятия для получения знаний.

Кто такой учитель-новатор? Душа, которая постоянно обновляет методы обучения, постоянно делает открытия в поисках новых и наиболее эффективных методов, которые могут заинтересовать самых равнодушных учеников.

Чтобы быть хорошим учителем, нужно много требований. Не все происходит сразу, но каждый, кто приходит в систему в установленном порядке, может научиться быть учителем с большой самоотдачей. Поэтому для казахского народа особое место занимает преподавание, большие перспективы. Так, из художественной литературы известно, что в прошлом молодое поколение, приветствовавшее старейшин села, пожилых людей, часто получало благословенное слово «молда бол, балам». Учитывая, что в те времена сельские муллы собирали детей, учили буквам и учили их, за этим благословением скрывается огромное желание детей стать в будущем не пастухами и не земледельцами, а открытыми глазами, бодрыми, перспективными, преданными будущим поколениям. Даже Абу Наср аль-Фараби, второй учитель мира, вырос

на почвах Туркестанского региона. В XIX веке талисман мудрости Абай Кунанбайулы был маяком образования и науки. Сын, дархан, из степи вышли тысячи таких уникальных учителей. Рост этих наук.

Поручаю правительству за четыре года удвоить заработную плату для привлечения квалифицированных специалистов в сферу образования", - сказал президент Касым Жомарт Токаев. Тем не менее, важно подчеркнуть слова президента «квалифицированные специалисты». В этом контексте «каким должен быть квалифицированный специалист?», "Каков основной механизм повышения качества образования?" рождение вопросов закономерно. Ответом на этот вопрос может стать наличие искренней любви к обучающемуся, умение с большим вниманием интерпретировать сведения, относящиеся к каждому уроку, качество системы образования, наличие высокой степени теоретических знаний, любознательность, креативные мысли на формирование компетентной, толерантной личности, профессиональное мастерство и творческая деятельность. Кроме того, учитель получает вознаграждение в размере трех окладов, если разрабатывает победителя международной олимпиады, различных конкурсов. Также к зарплате учителей уровня магистр " добавляется надбавка.

Тем не менее, большие возможности, предоставляемые стороне педагогов, также должны иметь свою отдачу. Я считаю, что для этого необходимо обратить внимание на инновации, выходящие за рамки традиционной формы, сложившейся в образовании. Как известно, XXI век называют веком бурного развития науки и образования. Поэтому мы должны не только давать учителям, ученикам данные из основ науки, но и поливать их мировыми знаниями, информацией.

Мы надеемся, что на образовательной сцене появится большое количество профессиональных, квалифицированных специалистов, которые с пользой пользуются предоставляемыми государством возможностями, учитывают предусмотренные льготы, хорошо владеют своей дисциплиной, увлечены инновациями. Качество образования во многом зависит от качества деятельности учителя.

THE TEACHER IS AN INNOVATOR

A noble and worthy, modern teacher-innovator is a mirror of society. The great thinker of the East Abu Nasir al-Farabi: "the teacher by birth perfectly understood everything that was said to him, saw, heard, and kept in mind everything that was said to him, did not forget anything, was a shrewd and intelligent man, very eloquent,

passionate in art, pure and fair, an example for "There should be imitation of people who do not know fear and fear." These qualities reveal the image of the teacher's profession. This profession is of great importance both for us and for society. As times change, society develops, and relevant technologies flourish. In this regard, it is clear that some profession has destroyed its significance and gone into the depths of history, or that many professions and different professions are intertwined and acquire a new quality. At the same time, the teaching profession always remains one of the most sought-after professions and unique, without destroying its significance, but, on the contrary, during the life of a person and society.

The task of a teacher is to have pedagogical discipline, to be able to get along with any student and teach something new together with him. Not with horror, but in really convenient ways. A teacher should not behave highly. He, like any student, is only the one who apologizes for mistakes and misunderstandings of some points.

What a modern teacher should be like: he should be able to teach students, increase interest in the subject, and children's motivation to come to classes to gain knowledge increases. Who is an innovative teacher? A soul that constantly updates teaching methods, constantly makes discoveries in search of new and most effective methods that may interest the most caring students. To be a good teacher, you need a lot of requirements. Not everything happens at once, but everyone who comes to the system in the prescribed manner can learn to be a teacher with great dedication. Therefore, teaching and great prospects occupy a special place for the Kazakh people. Thus, it is known from fiction that in the past, the younger generation, who greeted the elders of the village, the elderly, often received the blessed word "molda bol, balam". Considering that in those days rural mullahs gathered children, taught them letters and taught them, this blessing hides a great desire for children to become in the future not shepherds and not farmers, but open-eyed, cheerful, promising, devoted to future generations. Even Abu Nasr al-Farabi, the second teacher of the world, grew up on the soils of the Turkestan region. In the 19th century, the talisman of wisdom Abai Kunanbayuly was a beacon of education and science. My son, Darkhan, thousands of such unique teachers came out of the steppe. The growth of these sciences.

"I instruct the government to double wages in four years to attract qualified specialists to the field of education," President Kassym Jomart Tokayev said. Nevertheless, it is important to emphasize the words of the president "qualified specialists". In this context, "what should a qualified specialist be?", "What is the main mechanism for improving the quality of education?" the birth of questions is

legitimate. The answer to this question may be the presence of sincere love for the student, the ability to interpret information related to each lesson with great attention, the quality of the education system, the presence of a high degree of theoretical knowledge, curiosity, creative thoughts on the formation of a competent, tolerant personality, professional skills and creative activity. In addition, the teacher receives a reward in the amount of three salaries if he develops the winner of the international Olympiad and various competitions. A surcharge is also added to the salary of teachers at the master's level.

Nevertheless, the great opportunities provided to the teachers' side should also have their impact. I believe that in order to do this, it is necessary to pay attention to innovations that go beyond the traditional form that has developed in education. As you know, the XXI century is called the century of rapid development of science and education. Therefore, we must not only give teachers and students data from the basics of science, but also pour them with world knowledge and information.

We hope that a large number of professional, qualified specialists will appear on the educational scene, who take advantage of the opportunities provided by the state, take into account the benefits provided, are well versed in their discipline, and are passionate about innovation. The quality of education largely depends on the quality of the teacher's activity.

